

Sygn.akt. I ACz 719/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jerzy Geisler (spr.)

Sędziowie: SA Roman Stachowiak

SA Bogusława Żuber

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **G. S.**

przy uczestnictwie **B. J.**

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek zażalenia uczestniczki postępowania

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 26 marca 2013 roku, sygn. akt: XII Co 144/12

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wnioszek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika A. B. J..

SSA R. Stachowiak SSA J. Geisler SSA B. Żuber

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 29 sierpnia 2012 roku wydanemu przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygn. akt: XII Nc 176/12 przeciwko małżonce dłużnika – B. J., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową (pkt 1), kosztami postępowania obciążając małżonkę dłużnika B. J. i z tego tytułu zasądzając od niej na rzecz powoda 77,00 zł, w tym 60,00 zł tytułem zastępstwa procesowego oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (pkt 2).

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że wierzytelność stwierdzona tytułem egzekucyjnym powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą uczestniczki postępowania.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła uczestniczka postępowania, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 787 k.p.c. poprzez przyjęcie, że wierzyciel wykazał dokumentem prywatnym, że dokonanie czynności prawnej, z której wynika wierzytelność objęta nakazem zapłaty, nastąpiło za jej zgodą w sytuacji, gdy wierzyciel dochodzi zapłaty wierzytelności z weksla in blanco, na którą nie wyraziła ona zgody oraz że wierzytelność objęta nakazem zapłaty powstała w okresie od stycznia 2010 roku do kwietnia 2012 roku, choć poza oświadczeniem wierzyciela nie wynika to z żadnego dokumentu ani dowodu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie uczestniczki postępowania zasługiwało na uwzględnienie.

Trafnie zarzuca skarżąca, iż wierzyciel nie wykazał stosownie do treści art. 787 k.p.c., że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej, dokonanej za jej zgodą.

Na wstępie należy podkreślić, że stanowiący tytuł egzekucyjny nakaz zapłaty wydany został na podstawie weksla, wystawionego na rzecz wierzyciela przez dłużnika A. J.. W konsekwencji wierzyciel winien wykazać, że uczestniczka postępowania wyraziła zgodę na tę właśnie czynność. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala jednak stwierdzić, że w/w przesłanka nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika została spełniona.

W doktrynie wyrażono zapatrywanie, które Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela, że art. 787 k.p.c. nie wprowadza wymogu formy pisemnej dla zgody małżonka dłużnika. Czym innym bowiem może okazać się zgoda, a czym innym „dokument urzędowy lub prywatny” wykazujący, że „wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika”. Dokument ma dowodzić faktu udzielenia zgody, ale zgoda nie musi przybrać formy dokumentu (vide: „Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do art. 758-1088” pod red. Janusza Jankowskiego, Wydawnictwo: C.H. Beck, wyd. 1, 2011 r.).

Wierzyciel w toku postępowania nie przedstawił jednak żadnego dowodu, który czyniłby wiarygodnym jego twierdzenie, że uczestniczka postępowania wyraziła zgodę na zaciągnięcie przez dłużnika zobowiązania wekslowego. Zgoda taka nie wynika ani z treści weksla, ani też z treści deklaracji wekslowej. Zgody takiej nie można natomiast domniemywać jedynie na podstawie faktu, że dłużnik był pełnomocnikiem w firmie prowadzonej przez uczestniczkę postępowania, jak też że prowadził na własny rachunek działalność gospodarczą o identycznym profilu. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 marca 2011 roku, sygn. akt: III CZP 117/10, OSNC 2011/11/120, www.sn.pl, Biul.SN 2011/3/9, w sprawie o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika (art. 787 k.p.c.) nie jest dopuszczalne stosowanie domniemania faktycznego przy ustalaniu, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała za zgodą małżonka dłużnika. Wynikający z art. 787 k.p.c. nakaz wykazania zgody małżonka dłużnika dokumentem wyłącza bowiem możliwość jej dowodzenia takimi środkami dowodowymi jak zeznania świadków lub przesłuchanie stron. Wynika to z faktu, że obowiązujące w postępowaniu klauzulowym ograniczenia dowodowe pełnią dwie istotne funkcje. Po pierwsze, zapobiegają przekształceniu postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w postępowanie rozpoznawcze. Po drugie, mają za zadanie chronić małżonka dłużnika, który w postępowaniu klauzulowym nie korzysta z prawa wysłuchania. Z tej przyczyny nadanie klauzuli wykonalności powinno nastąpić na podstawie najbardziej wiarygodnych środków dowodowych. Domniemania faktyczne natomiast noszą w sobie zarówno element dyskrecjonalny, jak i ocenny, przez co wykraczają poza rygorystycznie określone ramy postępowania klauzulowego.

Wydając zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł się wyłącznie na domniemaniu faktycznym, co czyni to rozstrzygnięcie wadliwym. Nieuprawnione były przy tym rozważania w zakresie dotyczącym stosunku umownego pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem, skoro podstawą wydania nakazu zapłaty był weksel własny in blanco, czyli zobowiązanie abstrakcyjne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., w sposób opisany w sentencji.

SSA R. Stachowiak SSA J. Geisler SSA B. Żuber